

# SYMPOZJUM MŁODYCH ZNAWCÓW JÓZEFA WYBICKIEGO – 10.03.2022 r.

## REFERATY

### 1. Józef Wybicki – innowator?

(Szkoła Podstawowa im. Sportowców Polskich w Trzebielinie, „Rufinowie”: Natalia Fijałkowska, Hubert Bruski, Grzegorz Skwierawski)

### 2. Przywiązanie Józefa Wybickiego do Wielkopolski.

(Szkoła Podstawowa w Łebieniu, „Łebieńskie Rufinki”: Katarzyna Klawikowska, Maja Białaszewska, Paulina Borzęcka)

### 3. Józef Wybicki jako wizytator Komisji Edukacji Narodowej w szkołach wileńskich.

(Szkoła Podstawowa nr 11 im. Teodora Bolduana w Wejherowie, ToPaKa z 11stki: Tobiasz Komisarczyk, Patryk Olewczyński, Kalina Stark)

### 4. Współpraca Józefa Wybickiego z Janem Henrykiem Dąbrowskim.

(Szkoła Podstawowa nr 9 im. Generała Józefa Wybickiego w Wejherowie, „Wybitni”: Weronika Rost, Patryk Grochowski, Jakub Kosecki)

### 5. Józef Wybicki – wędrowiec.

(Zespół Szkół im. Męczenników Marszu Śmierci KL Stutthof w Garczegorzu – Szkoła Podstawowa, „Drużyna mandarynek”: Julian Rzepka, Karolina Jurczyk, Kinga Zelewska)

---

## Józef Wybicki- innowator?

Poszukując znaczenia słowa innowator, okazało się, że w zasobach Internetu można znaleźć wiele znaczeń tego wyrazu. Odszukaliśmy również wiele synonimów tego słowa. Czy zatem J. Wybickiego możemy nazwać modernistą, reformistą, prekursorem, inicjatorem etc.? Bez wątpienia bohater naszego referatu był osobą, która chciała wprowadzić coś nowego, lepszego w różnych dziedzinach. Amerykański biznesmen Larry Ellison powiedział: „Kiedy jesteś innowacyjny, musisz być przygotowany na to, że wszyscy będą ci mówili, że oszalałeś”. Czy Józef Wybicki był w swojej epoce uważany za szaleńca? Przez wiele osób nieprzychylnych jego pomysłom – na pewno tak. Cały szereg prób jego reform spotykało się z krytyką – „nie tykajmy wiary ojców naszych” – grzmieli przeciwnicy.

Józef Wybicki już w swej młodości, jako kilkunastoletni chłopak uczęszczający do kolegium jezuitów w Starych Szkotach, zauważył wadliwy, przestarzały system edukacji, oparty na biciu, poniżaniu. Oskarżył jezuitów, że „w innych krajach oświeceni, u nas w grubej niewiedomości zostali”. Doprowadził do buntu przeciwko tyranii ks. Działkowskiego – to wydaje się być początkiem jego działań reformatorskich.

W wieku 20 lat wyróżnił się odważnym wystąpieniem na sejmie repninowskim w 1768r. Wygłosił przemówienie, w którym wyraził sprzeciw, oraz zablokował zmiany, które Repnin chciał wprowadzić. Zrobił ogromne wrażenie na królu, posłach, a nawet samym inicjatorze konfederacji radomskiej. W tak młodym wieku pokazał, że może wiele i na wiele go stać.

Kolejnym argumentem za tym, aby nazwać Wybickiego innowatorem są zmiany jakie wprowadził w Będominie. W rodzinnej posiadłości postanowił przeprowadzić reformy, swoisty eksperyment na wzór holenderski. Założył pierwszą w powiecie kościerskim manufakturę, wielką papiernię bazującą na miejscowym surowcu (lasy). Wprowadził nowoczesny system melioracji łąk. Jednak to nie wszystko. Organizował też spotkania okolicznej szlachty zwane „Będomińską Akademią”, w czasie których prowadzono dyskusję na temat ratowania Polski przed dalszymi rozbiorami. Szlachta kształciła się tam pod kierownictwem byłego konsyliarza barskiego.

Podczas swojego pobytu w Będominie napisał *Myśli polityczne o wolności cywilnej*. W tym utworze krytykował głównie polityczną ignorancję szlachty, która dbała tylko o własne interesy.

J. Wybicki był wizytatorem szkół na Litwie, m.in w Wilnie gdzie dostrzegał niski poziom nauczania. Ostrzegał dyrektorów tutejszych szkół: „Nie będziecie do starożytności przywiązani ślepo”. Kiedy wizytował wspomniane szkoły, był on pod wrażeniem podskarbiego Tyzenhauza, który zakładał na Litwie fabryki, rękodzielnie, warsztaty, budował kanały i bite drogi. Jednak magnateria wyrażała się o Tyzenhausie, delikatnie mówiąc, niemilo – okrzyknęła go „tyranem, despotą!”. Nie rozumiał tego Wybicki.

Wiele uwagi nasz bohater poświęcał sprawie chłopskiej. Razem ze Stanisławem Poniatowskim- bratankiem króla- uwolnił chłopów od pańszczyzny i oczynszował ich w dobrach podwarszawskich owego Stanisława, dokładnie w Olszewnicy oraz Nowym Dworze.

Niepodważalnym dowodem na to, że Józef Wybicki był innowatorem są *Listy patriotyczne do ex Kanclerza Zamoyskiego*. Zawarł w nich twórcze i innowacyjne postulaty dotyczące trzech głównych problemów: rządu, kwestii chłopskiej i stosunku Kościoła do państwa. Zaproponował, aby wspieraniem handlu i przemysłu zajął się król i państwo, skrytykował nadmierne obciążenie chłopów, oraz zbyt duże wydatki na Kościół. Zdaniem autora „listów” prawodawstwo i ustrój państwa powinno się zbudować na prawie natury, czy też prawie naturalnym. Józef Wybicki w listach pisze: „do wolności trzeba człowieka wychować” i z racji tego proponuje reformy stopniowe, częściowe. Autor wywołał ogromną dyskusję ostatnią częścią listów gdzie wskazuje, że wzorując się na reformach innych państw Europy, Polska powinna ograniczyć wpływ Watykanu w kraju. Jest oburzony nadmiernymi podatkami na korzyść Rzymu i faktem, że duchowni nie podlegają sądom krajowym. Mówił: „Ktokolwiek w kraju mieszka, krajowym prawom poddany i posłuszny być winien... prawem stwierdzić, aby część jaka ludu spod praw krajowych była wyjęta, jest zgubą dla państwa”. Opozycja wrzała. Oburzona szlachta sugerowała, że Wybicki miał zamiar sarmackie „córki w chłopianki obrócić”. Oszalał? Nie, po prostu chciał coś zmienić.

*Wykład sposobów do rzekospławności i handlów prowadzenia* to kolejne oryginalne dzieło Józefa Wybickiego. W utworze tym autor hymnu występuje jako zwolennik oraz promotor wielkich inwestycji komunikacyjnych np. utworzenia trzech dużych towarzystw, które miałyby poprzez regulacje rzek zapewnić połączenie między Morzem Bałtyckim a Morzem Czarnym.

Współtwórca Legionów Polskich od 1802r. przebywa we Wrocławiu (po konfiskacie Manieczek), gdzie zajmuje się edukacją swoich synów. Odbywa z nimi „podróże literackie” podczas których przeprowadza doświadczenia mineralogiczne, sam dobiera nauczycieli i układa program nauki! W tym okresie najpierw przetłumaczył „Początki mitologii do użytku w szkołach” (było to dzieło francuskiego autora), następnie „Pierwiastki wieku dziecinnego”, „Dziełko początkowej nauki po polsku i po francusku”, „Rozmowy i podróżę ojca z dwoma synami” oraz „Początki geografii politycznej”. Nowoczesność pomysłów Józefa Wybickiego polegała na przeniesieniu środka ciężkości z nauk historyczno-literackich na nauki ścisłe: mineralogie, fizykę i matematykę.

W czasie kampanii napoleońskiej J. Wybicki dał się poznać jako świetny organizator. Zaopatrzył armię francuską w prowiant. Jednak było to niezmiernie trudne zadanie, ponieważ Polska była objęta blokadą kontynentalną, a Anglia czuwała nad tym, aby żaden statek ze zbożem nie wypłynął z polskiego portu. Dodatkowo nasz kraj był wyniszczony zaborami. Wybicki jednak stanął na wysokości zadania. Sam Napoleon przyznał: „Bez Wybickiego nie miałbym co jeść”.

Profesor Adam Skałkowski określił bohatera naszego referatu jako „najzasłużeńszego z Polaków na przełomie XVIII i XIX stulecia”. Od wieków świat potrzebuje ludzi kreatywnych, nieszablonowych, odważnych. Zgodnie z powiedzeniem „jeśli nic nie zmienisz, nic się nie zmieni”- świat nie pójdzie do przodu. I to wszystko rozumiał Józef Wybicki, który poprzez to, co osiągnął, zrobił czy też napisał może być nazwany przez nas innowatorem. Jego reformy, czy też sposoby wykonywania różnych rzeczy były niepodważalnie niekonwencjonalne.

#### Bibliografia

1. Z. Dworecki, *Józef Wybicki 1747-1822 Żył dla Ojczyzny i Narodu*, Poznań 1980
2. S. Pestka, *Emisariusz niepodległości. O J. Wybickim*, Gdańsk 1972
3. W. Zajewski, *Józef Wybicki*, Warszawa 1983

Uczniowie Szkoły Podstawowej im. Sportowców Polskich w Trzebielinie

Natalia Fijałkowska,  
Hubert Bruski  
Grzegorz Skwierawski

---

# Przywiązanie Józefa Wybickiego do Wielkopolski

Józef Rufin Wybicki to postać bardzo ważna dla naszego kraju. Od najmłodszych lat każde dziecko w polskiej szkole poznaje jego nazwisko. Dowiaduje się, że to właśnie Józef Wybicki jest autorem słów naszego hymnu państwowego.

Kojarzymy go z niedaleko od nas położonym Będominem na Kaszubach, gdyż tam właśnie w 1747 roku nasz Józio się urodził. Nauki pobierał w Skarszewach i kolegium jezuickim w Starych Szkotach koło Gdańska. Mając 18 lat- w 1765 roku udał się do Poznania, aby odbyć tam praktykę w trybunale. I właśnie z Wielkopolską nasz bohater narodowy był związany już do końca swojego życia.

Jego pierwsza podróż do Poznania była możliwa dzięki poparciu wuja Władysława Michała Lniskiego. Jak wcześniej wspomniałam wyjechał on tam na praktykę do trybunału, który był od 1578 roku sądem najwyższym w Koronie. Odwoływano się do niego od sądów ziemskich i grodzkich. W mieście stołecznym Wielkopolski Wybicki był pomocnikiem mecenasa Kierskiego i regenta Bilińskiego. Pomagał także urzędnikom przyjmującym do akt zeznania i manifesty. Ciekawostką jest to, że Wybicki kochał książki co nie pomogło mu zyskać przyjaciół. Często słyszał pod oknem okrzyki: "Cyceronie, żyj z nami!"

Losy Józefa były bardzo zawile, często zmieniał on miejsce pobytu jednak my chcielibyśmy skupić się na jego przywiązaniu do Wielkopolski. Rok 1775 po raz kolejny skierował go do Poznania, gdzie został mianowany podwojewodzim poznańskim z obowiązkiem „sprawiedliwości wag i miar w rozległości całego województwa doglądać i dopilnować”. Właśnie tam wydał słynne „Myśli polityczne o wolności cywilnej”.

Józef Wybicki był dwukrotnie żonaty. Kiedy jego pierwsza ukochana żona Kunegunda zmarła, Wybicki opuścił Będomin i udał się do Poznania. Po zawarciu drugiego małżeństwa również ciągnęło go na teren Wielkopolski. Kupił tam kilka folwarków. Były to: Manieczki, Przylepki i Boreczek, łącznie około 7 tysięcy mórg. Założył nowe osady Holendry i Esterpol (na cześć imienia małżonki). Główną siedzibą młodych stał się dwór w Manieczkach w Wielkopolsce składający się z 5 pokoi, 5 alkierzy i biblioteczki. Osiedł tam od 1781 roku, zajmując się gospodarowaniem na roli oraz twórczością literacką. Pisał wiersze, komedie, dramaty, opery, m.in. Kulig, Zygmunt August, Kmiotek, Polka.

Po wielu zawirowaniach, działalności w Sejmie Wielkim, przystąpieniu do konfederacji targowickiej (po to, by ratować dorobek Sejmu Wielkiego), losy Wybickiego po raz kolejny splótły się z Wielkopolską. Współpracował on z Tadeuszem Kościuszką i komisarzem cywilnym wysłanego do Wielkopolski korpusu generała Jana Henryka Dąbrowskiego.

Po kolejnych tułaczkach do Francji, Włoch (właśnie w tym czasie powstały we Włoszech w Reggio Emilia słowa naszego późniejszego hymnu)- Wybicki w 1806 roku z polecenia Napoleona wraz z Dąbrowskim organizował w Wielkopolsce powstanie przeciwko Prusakom.

Kolejne podróże Wybickiego pozwoliły poznać mu Drezno i Głogów. Dzięki interwencji księcia Adama Czartoryskiego u cara Aleksandra I odzyskał majątek w ukochanych Manieczkach, oddalonych o 40 km od Poznania, które nazywał swoim ukochanym zakątkiem. Tam zmarł w 1822 roku, dokładnie 10 marca- równo 200 lat temu. Pochowany został przy kościele w Brodnicy. 101 lat później – w 1923 roku prochy Wybickiego przeniesiono do Krypty Zasłużonych przy kościele św. Wojciecha w Poznaniu.

Całe życie Wybickiego związane było z Wielkopolską. Ślub z pierwszą żoną Kunegundą wziął w Margoninie. Niestety żona o 17 lat starsza od Józia zmarła zaledwie po dwóch latach małżeństwa. Pomimo tego, że matka Józefa była bardzo przeciwna temu małżeństwu ( z powodu różnicy wieku oraz niskiej zamożności Kunegundy), to bardzo przeżyła śmierć synowej i sama wkrótce też zmarła. Józef nigdy już nikogo nie pokochał tak, jak kochał swoją pierwszą żonę. I nie ukrywał tego, nawet przed drugą żoną- Esterą, z którą ślub wziął również na terenie Wielkopolski w miejscowości Welna.

Postać Józefa Wybickiego jest nadal mało znana- powiedziałałabym nawet- za mało znana. Gdybyśmy przeprowadzili ankietę uliczną to poza tym, że był to twórca naszego hymnu- chyba niewiele byśmy się dowiedzieli. A jego niezwykle dramatyczne życie od lat młodzieńczych związane było z walką i działalnością w obronie niezawisłości Rzeczypospolitej, a następnie o odzyskanie niepodległości. Urodził się w trudnych czasach, kiedy nasi zaborcy ostrzyli sobie zęby na nasze ziemie. Był świadkiem rozbiorów Polski, do których próbował nie dopuścić. Kiedy już stało się to faktem- Józef Wybicki się nie poddawał- walczył nadal, również piórem. Dziękujemy Mu za to w dwusetną rocznicę jego śmierci.

#### *Bibliografia:*

Kociszewski Aleksander- Pieśnią i szablą- Iskry- Warszawa 1982

Kopczewski Jan Stanisław-O naszym hymnie narodowym-Nasza Księgarnia- Warszawa 1988

Wawrzykowska- Wierciochowa Dioniza- Pieśń nadziei i zwycięstwa- Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej

Wójcicki Józef- Twórca Hymnu Narodowego Józef Wybicki- Warszawa 1996

Zajewski Władysław- Józef Wybicki- Warszawa 1983

Uczniowie Szkoły Podstawowej w Łebieniu

Katarzyna Klawikowska

Maja Białaszewska

Paulina Borzęcka

---

# Józef Wybicki jako wizytator Komisji Edukacji Narodowej w szkołach wileńskich.

W roku 1773 r. został rozwiązany zakon jezuitów, który organizował edukację podstawową i średnią w Rzeczypospolitej. Rozwiązanie zakonu było impulsem do reform szkolnictwa w naszym państwie. Król Stanisław August Poniatowski utworzył w 1775 r. Komisję Edukacji Narodowej – pierwsze ministerstwo oświaty.

Biskup wileński Massalski zarządzał funduszami pojezuickimi na Litwie. Po dwóch latach KEN zauważyła nadużycia i postanowiono wysłać wizytatora do Litwy, który sporządzi raport o stanie nauki i dochodach na tym terenie. Wizytatorem Akademii Wileńskiej i szkół litewskich nominowany został Józef Wybicki. Dla Wybickiego objęcie tej funkcji było chlubną misją.

Józef Wybicki otrzymał dwie instrukcje. Pierwsza dotyczyła struktury wewnętrznej. Wizytator miał przeanalizować: liczbę uczniów, ich postępy w nauce, nauczycieli i ich przygotowanie zawodowe, program nauczania, stan biblioteki i używane podręczniki. Ponadto instrukcja nakazywała wejrzenie także w finanse szkolne oraz wyposażenie i potrzeby materialne. Druga instrukcja była dedykowana tylko dla Wybickiego – określała szczegóły wizytacji. W przeciwieństwie do pierwszej, druga instrukcja się nie zachowała. Prawdopodobnie dotyczyła spraw finansowych. Ta kwestia budziła najwięcej podejrzeń i rzucała cień na osobę biskupa Massalskiego.

Do Wilna Wybicki przybył 24 czerwca 1777 r. Dwa dni później przystąpił do wizytacji Akademii Wileńskiej. Biskup Massalski przyjął Józefa Wybickiego zimno. Nie przeszkodziło to jednak Wybickiemu w wizytowaniu szkół. Był bardzo drobiazgowy i obowiązkowy. Spisywał spostrzeżenia o poziomie nauki, odnotował brak nauczycieli, zaniedbania budynków. Obliczył przychody i wydatki w Wilnie, Grodnie, Kownie i Merezcu. Józef Wybicki po przeanalizowaniu przychodów i wydatków zauważył, że w kasie brakuje 300 tys. zł. Biskup Massalski nie przywiązywał wagi do rachunków. Profesorowie już na początku wizytacji potajemnie informowali Wybickiego, że pensje do nich nie dochodziły.

Z raportu wynika, że stan uniwersytetu był nie najlepszy. Została wskazana mała liczba lekcji, brak podręczników i pomocy. Wybicki pozytywnie ocenił sytuację obserwatorium astronomicznego. Podkreślił jego dobre wyposażenie oraz pozytywnie wyraził się o pracownikach na czele z Poczobutem.

Były próby, aby Wybickiego zastraszyć lub zmiękczyć. On ich wszystkich przepędził. Za piastowanie funkcji wizytatora szkół wileńskich nie chciał zapłaty. Dla niego zaszczytem i wypłatą było przysłużenie się sprawie edukacji narodu polskiego.

Raport z wizytacji był czytany przez dwa dni na Zamku w Warszawie. Wybicki wyegzekwował od biskupa Massalskiego brakujące 300 tys. zł. Wyrównano z nich pensje nauczycielom i rozdzielono pieniądze na potrzeby szkół. J. Wybicki nakazał ścisłe przestrzeganie zasad księgowania wpływów i wydatków.

Józef Wybicki był czynnie zaangażowany w przeprowadzenie reformy szkolnej podjętej przez Komisję Edukacji Narodowej.

#### *Bibliografia:*

- 1) S. Majchrowski, Opowieść o J. Wybickim, Warszawa 1973.
- 2) J. Wybicki, Życie moje; oraz wspomnienie o Andrzeju i Konstancji Zamoyskich, <https://polona.pl/item/zycie-moje-oraz-wspomnienie-o-andrzeju-i-konstancji-zamoyskich,NDk0NTc0OA/182/#item>
- 3) Kamińska Janina, Akademia Wileńska 1773-1780, Rozprawy z Dziejów Oświaty, s. 51-68.

Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 11 w Wejherowie

Tobiasz Komisarczyk,  
Patryk Olewczyński,  
Kalina Stark)

---

## **Współpraca Józefa Wybickiego z Janem Henrykiem Dąbrowskim**

Tematem naszego referatu jest współpraca Józefa Wybickiego z Janem Henrykiem Dąbrowskim. Omówimy ich wielką przyjaźń która zaowocowała wspaniałą współpracą w okresie Powstania Kościuszkowskiego.

W 1793 roku, kiedy Manieczki znalazły się w obrębie zaboru pruskiego, Wybicki przenoszą się do Krobowa, gdzie zastaje ich tu wybuch Powstania Kościuszkowskiego. W kwietniu 1794 r. powstanie rozszerzyło się na Warszawę, a Józef Wybicki zostaje członkiem departamentu wojskowego Rady Zastępczej. Na okres ten przypada również pierwsze spotkanie Wybickiego z Janem Henrykiem Dąbrowskim- przyszłym twórcą Legionów Polskich we Włoszech. Jak podaje wikipedia, pierwsze spotkanie odbyło się w okolicznościach wyjątkowo dramatycznych. Podczas sesji departamentu wojskowego 1 maja 1794 roku, podczas której, wobec przystąpienia Dąbrowskiego do Konfederacji Targowickiej zarzucono mu zdradę i żądano nawet kary śmierci. Płomienne przemówienie Wybickiego uratowało Dąbrowskiemu życie i oczyściło go ze wszystkich zarzutów. Był to początek długoletniej przyjaźni, która zaowocowała wspólną pracą dla dobra kraju. Wybicki

i Dąbrowski obdarzyli się nieograniczonym zaufaniem. We wrześniu 1794 roku Kościuszko rozkazał Dąbrowskiemu wkroczyć do Wielkopolski. Jednocześnie mianował Wybickiego pełnomocnikiem rządowym przy oddziałach Dąbrowskiego. Jako pełnomocnik rządu znosił on na wyzwolonych obszarach pruskie urzędy i godła, wprowadzając na ich miejsce polskie. Wspólnie z generałem Dąbrowskim snuł plany wyzwolenia także Gdańska, zagarniętego przez Prusy w drugim rozbiórce Polski. Z korpusem Dąbrowskiego, Wybicki przeszedł cały szlak bojowy w Wielkopolsce, przez Słupce i Gniezno gdzie mieszkańcy zgotowali im entuzjastyczne przyjęcie. Planowali marsz na Pomorze, ale klęska pod Maciejowicami zmusiła ich do przerwania kampanii i odwrotu w kierunku Warszawy. Po upadku powstania Wybicki musiał uciekać za granicę, gdzie był jednym z wielu Polaków, którzy udali się na emigrację. Wybicki cały czas korespondował z Dąbrowskim- zachęcał go do przyjazdu do Francji. Namowy te wkrótce zakończyły się sukcesem i po otrzymaniu kolejnego listu, zdecydował się na emigrację. 30 Września 1796 roku Dąbrowski dotarł do Paryża.

Podsumowując cały referat, jesteśmy pewni, że taka przyjaźń w tamtych czasach to coś wspaniałego, mogli liczyć na siebie w każdym czasie i byli dla siebie jak dwaj bracia. Nawet po upadku powstania nie zapomnieli o sobie i utrzymywali ze sobą kontakt. Wybicki robił wszystko by ściągnąć do siebie Dąbrowskiego. Ich współpraca w okresie Powstania Kościuszkowskiego była nieoceniona. Obaj byli wielkimi autorytetami dla wojsk. Współpracowali ze sobą przez resztę życia w różnych bitwach i walkach. Można się zastanawiać jakby się potoczyły ich i nasze losy gdyby Wybicki 29 kwietnia 1794 roku nie znalazł się podczas zamieszek na Starym Mieście. Dzięki temu spotkaniu mamy dziś dwóch wybitnych Polaków.

#### *Bibliografia-*

Wójcicki J., *Życie i działalność Wybickiego*.

Dworecki Z., *Józef Wybicki 1747-1822*.

<https://culture.pl> Józef Wybicki-Życie i twórczość

<https://pl.wikipedia.org> Józef Wybicki

Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 9 w Wejherowie

Weronika Rost

Patryk Grochowski

Kuba Kosecki

---

## **Józef Wybicki – Wędrowiec?**

Gdyby ktoś poprosił nas zebranych tutaj o podanie – ile podróży odbył Józef Wybicki- podejrzewam, że byłby z tym spory problem. Życie naszego bohatera narodowego to... można powiedzieć... jedna wielka tułaczka. Nie zawsze były to podróże łatwe...

Józef Rufin Wybicki urodził się w epoce oświecenia, w wieku XVIII, kiedy nasz kraj podupadał w wyniku wielu błędów politycznych, liberum veto, wolnej elekcji, nadmiaru przywilejów szlacheckich i z wielu innych powodów. Był to w roku 1747. Już od młodości Józef angażował się w życie polityczne i często w związku z tym zmieniał swoje miejsce pobytu. Był wszędzie tam, gdzie walczono o wolność Polaków.



Józef Wybicki urodził się on w Będominie, w małej wsi na Kaszubach, gdzie uczniowie jeżdżą często na szkolne wycieczki. Mały Józio uczył się w Skarszewach i Starych Szkotach koło Gdańska. Już w wieku 18 lat życie pokierowało go do Poznania, gdzie jako student prawa odbywał praktyki w trybunale, czyli sądzie. Następnie Wybicki udał się do Berlina, gdzie zabiegał o pozyskanie króla Prus dla konfederacji barskiej.

Po 1770 roku emigrował do Niderlandów, gdzie w holenderskim mieście Lejda studiował prawo i historię. Kiedy wrócił do kraju, zamieszkał w Poznaniu. Zaledwie rok później przeniósł się do Warszawy. Tam działał literacko. W 1781 roku zamieszkał w Manieczkach, gdzie zakupił majątek. Tam również działał na płaszczyźnie literackiej oraz prowadził gospodarstwo rolne.

Czasy Sejmu Wielkiego oraz rozbiorów były okresem trudnym dla Józefa. Za wszelką cenę próbował uratować nasz kraj. Działał aktywnie podczas powstania kościuszkowskiego, co również wiązało się z jego wieloma podróżami. Po upadku powstania i zajęciu Warszawy Wybicki przedostał się do Zamościa, gdzie potajemnie spotkał się z rodziną, po czym, ścigany pruskimi listami gończymi, musiał udać się na emigrację. Przez Lwów wyjechał do Tarnowa, stamtąd na podstawie paszportu wystawionego na inne nazwisko udał się do Pragi a następnie do Szwajcarii. W marcu 1795 w Bazylei uzyskał paszport i mógł wyjechać do Paryża, dokąd przybył 27 marca 1795 roku.

Następnie Wybicki współuczestniczył w formowaniu Legionów Polskich we Włoszech. W tym samym roku (jednak dokładna data nie jest znana) trafił do Reggio Emilia we Włoszech, gdzie kwaterował Jan Henryk Dąbrowski i jego żołnierze. Tam właśnie wzruszony patriotyczną atmosferą postanowił napisać Pieśń Legionów Polskich we Włoszech, znaną obecnie jako Mazurek Dąbrowskiego. To właśnie z tej pieśni Wybicki stał się najbardziej znany. Dokładna data jej powstania nie jest znana. Wiemy, że miało to miejsce między 16 a 19 lipca 1797 roku. Na początku roku 1800 powrócił do Paryża. Spotkał tam Tadeusza Kościuszkę. W tym czasie starał się pertraktować w sprawie polskiej lecz skończyło się to niepowodzeniem, gdyż podpisany 9 lutego 1801 roku pokój w Luneville nie uwzględniał interesów Polski. Wybicki zmuszony był opuścić Paryż.

Po wyjeździe z Paryża, Wybicki pokierował się do Prus. Władze pruskie nie zezwoliły na jego powrót do Manieczek, gdzie przebywała jego rodzina, lecz mógł osiąść chwilowo we Wrocławiu.

W 1806 roku Józef wydał w Berlinie wraz z Janem Henrykiem Dąbrowskim odezwę do narodu polskiego. W tym samym roku z polecenia Napoleona organizował w Wielkopolsce powstanie przeciw Prusakom, a trzy lata później również przeciw Austriakom.

Od 1813 roku przebywał na emigracji w Dreźnie i Głogowie. Po upadku Napoleona Józefowi udało się odzyskać dworek w Manieczkach, gdzie w 1822 roku zmarł.

Czy można powiedzieć o Józefie Wybickim, że był wędrowcem? Zdecydowanie tak... W jednym z etapów konkursu przygotowaliśmy mapę miejscowości związanych z tą wybitną postacią. Już wtedy uwagę naszą zwróciło tułacze życie naszego rodaka. Cieszymy się, że dzięki konkursowi mogliśmy bliżej zapoznać się z tak barwną postacią ważną dla naszego kraju.

#### *Bibliografia:*

[https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef\\_Wybicki](https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Wybicki)

Kociszewski Aleksander- Pieśnią i szablą- Iskry- Warszawa 1982

Kopczewski Jan Stanisław-O naszym hymnie narodowym-Nasza Księgarnia- Warszawa 1988

Wójcicki Józef- Twórca Hymnu Narodowego Józef Wybicki- Warszawa 1996

Zajewski Władysław- Józef Wybicki- Warszawa 1983

Uczniowie Szkoły Podstawowej w Garczegorzu

Karolina Jurczyk

Julian Rzepka

Kinga Zelewska

---